

I. N. D.

CONTEMPLATIO- NUM MUNDI

DISSERTATIO VIGESIMA,

PAUCA INSECTORUM,
MONSTRORUM PLURIMA,
DENIQUE HUMANI GENERIS
INITIA PANDENS.

In quo argumento

NON REFRAGANTE FACULT: PHIL:

Moderatore

DANIELE ACHRELIO,

Sese exercebit

ANDREAS SLEETHERUS,

Wex-Smol.

In Audit. Superiori, ad d. 13 Maij Anno à nato Salvatore,

M. DC. LXXXII.

B O Æ

Excusa à JOHANNE L. WALLIO, Reg. Aca-
demiæ ibidem Typographo.

*Pl. Reverendo ac Praclarissimo, Reverendū, Clarissimo, Doctissimo,
Spectatissimoque VIRIS ac DOMINIS,*

DN. MAG. P E T R O P L A T I N O,
In Regio Gymnasio Wex: S. S. Theol. Lectori primario,
nec non ven: Consistorii Adfessori gravissimo & Pastori
in Wederßlöf vigilantissimo, Promotori benignissimo.

DN. SAMUELI UNNERO, Pastori in **Rh.**
Daholm meritissimo, Evergetæ propensissimo,

DN. JOHANNI D. LUNDBERGIO,
Pastori in Slethög fidelissimo, Fautori certissimo.

DN. M. LAURENTIO Blmgreen/ prædicti
Gymnasii Philosophiæ Adjuncto solertissimo, Fautori
itidem exoptatissimo.

DN. MAGNO Dähne/ Civitatis Wex: Senatori
prudentissimo, Benefactori laudatissimo.

DN. HAQUINO G. AULINO, Civi ac mer-
catori ibidem industrio, amico honorando.

VITAM, SALUTEM, PROSPERITAT

Risus temporibus, Patrone magne, ac Evergetæ optimi, penes Athenienses hunc invaluisse morem, literis mandatum est, ut cum Solum Laudibus extollerent, qui Sagacitate ingenii pollebat plurimum; totum itaq; studium eorum erat ingenium atq; judicium excolere, & hoc quidem meritò: Exercitatio enim potest omnia, ut bene affirmavit Perianther. Nec artem sine exercitio quisquam esse, nec exercitium sine arte asseruit Protagoras. Proinde cuncta ferè Gracia laudi ducebatur juvenibus per plurimos habere præcones, ob illorum doctrinam crebris studiis acquisitam, quâ præ cæteris gentibus, illi insignes suere: Neq; ullus illorum prius honoris gradum, quam certamine publico se probasset, admittebatur capescere. Hæc ipsemet Seria pensatione considerans, juxta Clarorum Virorum exempla, constitui publico aliquo Specimine ingenium exercere, eiusque pertennes Vires periclitari, & hoc equidem imprimis in hac perplexa materia, ex æmanissimo philosophiæ naturalis campo deprompta, cum obfistius jucunditatem, cum etiam utilitatem atque præstantiam summam. Nunquam natura aquè vires ingeniumque ostentavit ut in istis animalium minutissimis. Quis igitur tam stupido sit ingenio, qui horum insectorum aliqualem non gestit haurire cognitionem. Monstrorum insuper cognoscere causas, doctrina ac prudentiæ avido nequaquam displicebit. Humani denique generis initia habere cognita, tam jucundum erit, quam aliàs maximè utile. Hoc itaque nomine majorem in modum vehementerque contendo, Promotores certissimi ac benefactores laudatissimi, ut hæc paginas pro humanitate vestre, quæ singularis est, æqui bonæque consulatis, meque ut hactenus ita dehinc Spavissimâ vestri favoris aurâ amplectamini. Quod superest, æternum Numen supplex veneror, ut vos omniaque quæ vobis grâ & jucunda unquam esse possunt diutissimè quovis felicitatis genere dementèr beare dignetur! Valeat. raptim scripsit.

Vestrarum Dignitatum.

Cultor observantissimus
ANDREAS A. SLETERUS.

ANDREAS SLETTERUS

Ανδρεαυαληζουετ

SALES SERANT! DURET?

Elaboratio :

MILLE SALESVE SERANT Mordaces ecce Virorum;
DURET? non credes : sal sapientis abest.
Diddicit ANDREAS SLETTERUS noster amicus,
Mittere in ignotam non rude semen humum.

L. Mg. scripta ab

ENEVALD. SVEN.

Q. G. A. SS. Th. Doctore

& P. P. P.

Ad

Eximia eruditionis laude conspicuum JUVENEM
DN. ANDREAM SLEATHERUM Smol.
amicum & conterraneum dilectum, de naturæ in minimis
solertia ingeniosè disputantem:

Æstiferæ mittit Libyæ tellus Elephantes
Vastitie molis, quos animus stupeat!
Exiguæ quisquis Tineæ perspexerit artus,
Inveniet mirâ confabrefacta manu
Et caput, ossa, pedes, non enarrabilis artis,
Prominet & rostrum, lumina clara micant.
Pulicis haud numerem dentes, haud organa vocis
Somnifugi culicis, Millepedisve Pilos.
Ex minimis natura quidem magnos præviderat usus;
Naturæ, in minimis, semina cuncta latent!
Non vulgaris eris posthæc SLEATHERE polite
Lævia combinans; Sic labor ipse levis

I. Mg.

Licet occupatus, legia hæcce misit

LIAS Nil. Lands

Doct. Med. & Prof

S. 8. *Insecta Aquatica* sunt vel pedata, ut *Musca fluviatiles* in extremitate aquarum volantes; *Cantbarides* fluviatiles, qui in profundiora quoq; æqvoris se dimittunt; *Scarabai* palustres, terrestribus majores, fundi incolæ; Passim in superficie undarum veloci motu discurrunt *culices aquaticæ*, terreis similes, nisi quod aculeo destituantur. Affines his *Viola*, *Tipula*, *Ligniperda*, *Tinea*, *Asili*, *Scolopendra*, *vermes aquaticæ*. Sine pedibus repunt vel in fundo, vel medio undarum, *Setæ Aquaticæ*, *Hirudines sanguinis humani avidi*, *Lumbrici*, *Hippocampi*, *Uve* & *Stella marine*, quæ omnia, ingens emolumentum naturæ præstant, piscibusq; escam suppeditant copiosam.

S. 9. Cum aliò referre non possum ea, quæ de *mollibus Testaceisq;* dicenda sint, nemini mirum videri debet, si velut appendicem, horum enumerationem, doctrinæ insectorum adnecto. Sunt ergo *Mollia aquarum soboles*, quæ ossibus, visceribus & sanguine carent, hæc in Lacubus, in dulcibus aquis, aliquando in alto oceano nascuntur. Aristoteles ea coire dicit, sexu discriminari, ova parere. Species mollium sunt *polypi*, *sepia*, *Loligines* & *Lepores marini*, omnibus corpora informia. Quanquam exsangvia quoq; sint *crustæ*, ea tamen superius catalogo piscium adnumeravi. Sequuntur igitur *Testaceæ*, quæ alias *choncha* & *chonchylia* dicuntur. *Vermes sunt siliceo regmine*, fragili tamen & ruptili contexti; Palladius *clausa animalia* appellavit; horum multiplex & incomprehensibilis est differentia, tot figuræ ut vix nominari, tot colores ut describi non possint, adeo in hisce exornandis lussit laboriosissima naturæ industria. *sunt plani, sunt concavi, sunt longi, lunati, in orbem circumacti, dimidio orbe casti, in dorsum elati, levibus rugati, denticulati striis carminati; sunt margine in mucronem emisso, foris effuso, intus replicato; jam distinctione virgulata, crinita, crispa, cuniculatum, pectinatum, imbricatim,*

mollia &
Testacea

*tim, undata, cancellatim reticulata, in obliquum, in rectum expansa, prædensata, porrecta, sinuata, toto latere connexis, ad plausum apertis, ad buccinum incurvis ut loquitur Plinius. Nascuntur ex vapore salino-Sulphureo-mercuriali limo temperato. quibusdam inest caro, quibusdam non, sed succus saltem vapidus, amant vada, amant gurgites, amant aspera & petrosa Oceani loca; non moventur nisi quasi trudentur cum undis. Species Testaceorum sunt *Nautili*, peccini similes; *Purpure* turbinati, nobiles, magnitudine insignes. *Buccini* parvi, striati, lineis frequentibus asperati. *Murices* longos & firmos aculeos habentes. *Chonchylia* propriè sic dicta, *Turbines* in acutum verticem definientes. Sunt magni, parvi, auriti, tuberosi, angulosi, muricati, leves, pentedactyli. *Trochides* pyramidales. *Nerites* rotundæ cum testa claviculatim intorta. *Coclee* quibus etiam motum tribuit Aristoteles, suntque divisæ in varias species, depressas, rugosas, umbilicatas, cylindroides. *Echinis* ultra 30. species. *Concha margaritifera*; binas valvas habentes, intra quas margaritæ certo tempore generantur & perficiuntur. *Conche imbricata, striata, squamosa, pistoria, corallina, Rugata, Rhomboida, laeves, tennes, fasciata. Chamarum* multæ sunt differentię: Leves, piperatæ, pelorides, asperæ. *Ostrea* in magna varietate maria implent, qualia *Musculi, Myculi, Balana, Tellina, Pcholades, Pinna, Bysfini, Patella, Aures marinae, & Choncharum venerearum* 10. species. His adjungimus *ζωόφωτα*, seu Plantanimalia. *Urricas, Tetbyas, Mentulas, Holothurias, mala insana, Cucumeres, Pulmas, spongiarum*, degunt in aquis, quædam saxi adherent, quædam cum fluctibus circumaguntur. Singulorum quadrupedum, volatilium, piscium atque insectorum ideas, doctes, ingenia, ætates, lege apud Arist. Plin. Rondelet. Gesnerum, Olauum, Ælianum: Jonston. & qui laboriosissimè de singulis scripsit, Ulysses Aldrovandum.*

MOMENTUM SEPTIMUM.
MONSTROGRAPHICUM.

CAP. PRIMUM.

De varietate monstrorum, in omni rerum naturalium regno,

§. I.

Quotiens natura ab ordinario generationis modo declinat, totiens quoque monstra producit. Horum in specie humana varia sunt observata; quædam acephala seu sine capite: talem puerum, peperisse Roxanem, Cambysis Persarum uxorem, Gnidius refert. In Misnia natum esse infantem absque capite, oculorum effigie in pectore expressa, Lycostenes memorat. Quædam Polycephala, sic C. lalio & L. Domitiano Coss. Puer biceps in agro Veienti natus est, ut scribit Orosius. Puellam pariter duorum capitum se vidisse fatetur Pareus. Quoddam belluino capite deturpata. Ita puerum Elephantina promusside dentibus & cranio natum Lycostenes ait. Etiam mulierem edidisse partum corpore quidem humano, sed capite canino apud Vernerum legitur. Quædam alia insigni macula fædاتا. Sic infantes, ore gemino, dentibus binis, quatuor oculis, barba auctis, cornibus horridis, quatuor manus totidemque pedes habentes, cauda rigidis, aliquando sine brachiis, vel illis mutilatis & transpositis natos, cum horrore in annalibus legimus.

§. 2. Sed nec bruta in sua specie, deformitate carent. Porcos bicipites, agnos bicipites, vitulos cum quatuor oculis, geminatis corporibus iisque cohærentibus, cum octo pedibus equinos cum capitibus humanis, sues cum manibus

Monstra
in huma
na specie

Monstra
brutorū
quæ drus
pedum,

humanis, vitulos cum auribus humanis, sæpe enatos, varios
Monstra *cosque fide dignos scriptores, testes habeo. In Avium familia*
Avium *non raro similia occurrunt monstra; Sic gallinam, pullum*
quatuor pedibus deformem, item aliam sobolem quatuor
alis insignem exclusisse legimus. In aula Francisci medici
gellus visus est, adeo monstrosus, ait Aldrovandus, ut in-
ventibus metum incuteret. caput non crista carnea erat ar-
matum, nec palea erant carnea, sed utraq, ex plumis constabant,
amulantibus conos militum, quibus galeas armare solent. Ha-
bebat in fronte duas pennas; Item duos alios ab utraque par-
te rostri prope nares; nec non alium in cervice. Color cor-
poris fuscus, & radices pennarum erant alba, prope uropygi-
um unde cauda exit, tuberculum habebat rotundum & sub-
albidum. Cauda erat carnosa pilis nuda, obliqua instar
serpentis intorti; in extremitate floccus dependebat. Tibia
velut ocreis erant induta. In ovibus quoque anserinis, hor-
rida phasmata, utpote humana capita, loco capillorum &
barbæ, vel rostra collaque anserina vel colubrina habentia,
Monstra *apud Uffenbachium & Licetum invenio. Nec œcono-*
Piscium. *mia piscium monstris caret; atate Rondeletii captum est in*
norvegiaco mari monstrum, cui monachinomen propter simi-
litudinem imposuerunt. Aliud Episcopi habitu squamis ob-
tectum describit Gesnerus. Iterum diversum, in mari
Thyrræno figura plane leonina, squamis tamen obductum,
captum memorat Forestus. Itidem aliud Capite juba & e-
quino pectore, reliquo corpore piscis visum in Atlantico oceano
Romamque allatum, Gesnerus prodit. Etiam monstrum
immensum, ut quod 72. pedum longitudinem haberet, et
titudinem v. 14. Caput suillum, crescentem in sum-
Dorso lunam, ternos in singulorum laterum medio
solum de cætero corpus squamosum; Caput hoc

fulam septentrionalem Thiram *Ulcus* memoriae reliquit. Et quis Cypros monstrosos, Apros, Elephantes, Dracones, Cetos, Urso^s marinos, horribiles enumerare valet, quos diversis temporibus raptos & interfectos scriptores memorant. Credo & illud, inter Draconum, serpentum & insecto-
rum, tot myriades, magnam monstro^{rum} effectuum copiam dari, quia putrida materia ex qua plerumque nascuntur, pro diversa commixtione & quisquiliarum temperatura, ingentem discrepantiam talium animalium, apta est producere.

Monstra
insecto^{rum}

§. 3. Putant eruditi quando plantæ, vel natura vel arte productæ, à consuetudo ordine in radicibus, caule, foliis, floribus fructibusque deviant, monstris quid analogon pati. Ex Plinii decimosextimi lib. cap. 25. & lib. 18. cap. 18. constat, *Malum puniceam stirpe fructum tulisse, non palmitis, aut ramis. Vitem uvæ sine foliis: Platanum in oleam mutatam. In arboribus nata frumenta*, quo Anno superatus est Annibal. At anno Christi 1546. ut tradit Lycosthenes *Basilea Rauracorum in quodam agro stipula filiginis decompa septem speciebus inventa est, inter quas spica eminentior reliquis magnitudine superabat. Idem auctor scribit quoque repertas in Germania Uvas barbasas, item caput Brassicæ, cui sex alia capita supra decem ex uno Geodem caule suis distincta foliis accrevisse. Apud nos in Finlandia Dracunculum palustrem serratis foliis conspicuum, semel observavi, trifolia tum aquatica, tum petrosa purpurea, etiam panem cuculi, quatuor foliis omnes luxurasse aliquotiens vidi, denique Angelariam & Valerianam prodigiosæ magnitudinis in caule, foliis, radicibus semel oculis usurpavi. An hæc plantæ monstræ sint iudicandæ, liberam sententiam relinquo curioso lectori.*

Monstra
Plantarum

CAP.

CAP. SECUNDUM,

De causis Monstrorum.

S. I.

Causa
efficientis
monstro-
rum.

Circa harum rerum scrutinium, ut taceam Universalem primariam, putamus causas monstrorum, planè diversas esse & fuisse, nunc has, nunc illas, modo plures, item pauciores. Et *efficientem* quidem quod attinet, agnosco primò *aberrationem virtutis plastica seu formatricis*, hæc quippe cum fœtum alias in utero delineet, membraque omnia effingat; fit, ut in hoc negotio vel ob debilitatem summam, vel mixturam extraordinariam, aut alium enormem casum, harmoniam corporum non possit articulatim exprimere & elaborare. Quare aberrante ea, vel in se confusa, aut ad functiones edendas inepta, necessum est totam delineationem membrorum horridam, prodigiosam, abominabilem evadere. Deinde influxum quoque siderum agnoscit *Stengelius* dum scribit: *Nostre memoria Hala in Tyrolis, juvenis cetera egregius, sed ibidem Patre Judæo natus, nomine Bonaquistus, admirabiliter in ventre monstruosus fuit: quippe crescente luna, inde sic illi quoddam Taurinum excrescebat caput, non sine cornibus, ut caliga illius nequaquam satè possent constringi. Quæ de causa, semper crescente luna se domi continebat; decrecente autem eadem, quia monstrum decrescens sese intra viscera revocabat, aut detumescebat potius, foras prodibat, zona jam arctiore.* Scilicet virtus stellarum specifica non tam efformare quam deformare potest natorum corpora. Tertio subjungimus *qualitatem alimentorum*: idipsum quod in adultis præstant cibi & potus putridi, noxii, metallicis venenosisque quisquiliis permisti; dum strumas in collo, aliasque verrucas dependulas causat; hoc magis in infantibus

qui cum lacte intoxicato, monstrositatem attrahunt. Adde quartò *Imaginationem parentum*, potissimum matrum; quæ sæpe absurdas, peregrinas, penitusque monstrosas formas, quas mente volvunt, dum utero concipiunt, aut fortum gestant, eidem imprimunt. Hac ratione Ethiopes fœminas, prolem albam, ex inspectione candidarum statuarum, enixas legimus: Alias ex inspectione urforum, hirsutos infantes peperisse; alias ex aspectu elegantium imaginum, venustissimos partus edidisse comperimus. Etiam Gallinam, dum ovis incubaret, milvi adspectu territam, pullos exclusisse milvino capite, *Avicenna* refert.

§. 2. Jam v. *Materiam Monstrorum* non aliam agnoscimus, quam *Vaporem Seminalem*, utero infusum; qui vel ob defectum, aut excessum, vel incongruam commixtionem, aliamve dispositionem pravam, monstrosam massam constituit. facit autem defectus, ut non omnia adsint necessaria membra; nec ea habeant debitam magnitudinem; superfluiditas autem, cumulat membra præter ordinarias naturæ leges: Confusio unius speciei seminis, cum alterius speciei seminali effluvio, monstra bigenera absolvit; Adde jam vitia spermaturum, crassa, dura, nimis aquea, quæ formationi fœtus minus commode famulantur.

§. 3. *Forma Monstrorum* est duplex, externa & interna; illa exhibet schema horridarum partium & extraordinariorum, provenitque vel ab uteri angustia, aut prava dispositione matricis, aut lapsu gravidarum, aut hæreditaria passione, aut ruptura membranarum. At vero qualis sit *forma illa interna*, quæ esse dat, distinguere & operari, non immeritò dubitatur; Monstra quidem in una specie simplici quoque gaudent forma, si gemelli monstrofi prodeunt, qui vel à tergo cohærent, vel circa poplites, vel circumripunt; ut duo distincta sunt individua, ita duabus videntur animabus. Sed dum commixtio fit dua-

E. G. quando exequo & asina nascitur mon-

Materia
monstro-
rum,

Forma
monstro-
rum,

monstrum, utriusque habitudinem figura membrorum repræsentans, licebit vestigare an una hoc quoq; in supposito inveniatur forma, an vero duplex? dicant alii quidquid voluerint, ego simpliciter puto, etiam heic formam tantum esse unam. Ea quippe ratione, ac ex conjunctione seminum maris & foeminae, unius speciei, non nisi una & simplex anima coalescit eaque specifica; Sic dum variarum specierum spermata coagulantur, indeque fetus horridus enascitur, simplicem tamen habet formam eamque monstruosam.

Finis
monstro-
rum.

S. 4. Enarrant autem monstra partim *Dei gloriam & maiestatem*; partim *futura sunt ultionis signa*, quando homines sine modo, sine lege, nefando concubitu se miscent: inde mulieres quæ fluentibus mensibus viros admiserunt, monstra peperisse, apud Esdram legimus; Partim totarum excidia gentium; sic tempore Xerxis vulpem ex equa natam, dissolutionem regni portendisse constat; Sic interitum Monarchiæ Macedonicæ, monstrum, quod superiores partes hominis sed mortuas, inferiores diversarum bestiarum sed viventes habebat, prænucciasse memoratur. Sic futurum Republicæ deformem statum, sub Constantino, itidem aliud monstrum significavit. Ita Divina iustitiâ, monstra immittit in pœnam ut iudex, in remedia ut medicus, in fines etiam privatos, ut sapientiam ejus addiscant venerari perverfi mortales, abditas æternitatis consilii rationes venerari, sicq; à peccatorum via, in salutis semitam quantocius redire.

Parti-
culares
mon-
strorum
causæ.

S. 5. Sed causæ in particulari *Acephalorum*, quærendæ haud dubiè in deficienti materia seminis, cujus portio destinata capiti, non legitimè cum cæteris membris connectitur. *Polycephalorum* est exundans spermaticum co facultatis formatricis divisa in tales effigies. *Pluribus pollentium* exempla, ex superfoetatione dum seminalis materia, utero ingesta pri liquando ad angustiam uteri, vel gra-

possit, præsertim si pravè intorquentur membra. De monstris in œconomia *Quadrupedum, Avium, Piscium*, illud iudicium ferre licebit, hæc animalia misceri sapè posse, ex quâ commixtione, horrida illa corpora prodeunt. Si inter plantas quædam occurrunt *herbule vel arbores*, ab ordinario schemate deviantes, causam cōjicere potes in alimenterum defectum vel copiam, Soli habitudinem, & virtutis formatricis, aliquando exorbitantis, licentiam.

MOMENTUM OCTAVUM.

ANTHROPOLOGICUM.

CAP. PRIMUM.

De vi amoris, semine humano, & toto conceptionis, generationis, partusque apparatu.

S. I.

Illi *vanitatum pulli*, qui calent inter Bacchi mancipia, Avaritiæ sordes, & repentes Scortorum sinus, nihil altum ac cœleste, de excelsa conditionis suæ dignitate, concipiunt animo vel sermone efferunt. Ingenia vero curiosa, vivida, & luce quadam æternitatis perfusa, suæ imaginis præstantiam, qua laudibus, quâ virtute exornant, eamq; oratione, tum copiosa sapientia sciunt exponere. Quidquid stellarum lucet è cœlo, quidquid rerum Oceanus alit, quidquid plantarum & animalium terrena moles gignit, id omne, *Homini unico mundi filio*, ad voluptatē immensā, ad jucunditatem summā, ea lege donatum est, ut astrorum ortus, vices, dinotare; motus ventorum admirari; singularum re-
tia, harmonicas concentus, & naturarum prælia,
ndeque ad agnoscendum, amandum, veneran-
dumq;

Laus ho-
minis.

dumq; *Sacratissimum mentis sempiternæ Numen*, pio animo discat confurgere. Cætera animalia in humum abjecta repunt vel gradiuntur; solus Homo, ad Cælum quasi conspectum patriæ, excelsum & sublimem statum attollit; Ex capite micant lucidissima oculorum sidera, membranulis, tunicis, iride vestita; inter quæ nasus veluti pyramis est interjectus; tubis, suavia vel ingrata odorum discernens; sub hisce os purpureis labris eminet; Circumcirca expanditur facies, genarum elegantissimæ gratissima; porriguntur à latere aurium meatus vocum ac sonorum iudices; totum de cætero caput vestit effusa cæsaries. Jam quis lineamentorum varietatem, pectoris & reliquorum membrorum internorum & externorum concentum, tum lacertorum ornatum enarrare valet. Contemplantem tanto magis ista singula fatigant, quo omnium robur pendet ab invisibili vigore animæ. Igitur cum hætenus ferè *omnia nature rerum sacra* descripserim, ingratus profecto essem si nobile illud argumentum intactum relinquerem, in quo complicata jacent, cuncta majoris mundi arcana. Est enim *Homo Dei Filius, angelorum contubernalis, æternitatis Typus, omniumq; animalium perfectissimus princeps.*

Amor o-
mnibus
rebus in-
est.
§. 2. Ordiam ab amore, qui singulis rebus implantatus, quæcunque in mundo sunt, nititur conservare. Inde ab alto vim dimittit in inferiora, eaque vivificata, mira cognitione sursum attrahit, & in amplexus mutuos cuncta compellit. scilicet à *Deo*, processus motuum in res mundi universas, cogit eas per naturam reditum accelerare ad suum Præsidentem *Deum*. Similiter à mente humana, ad phantasiam & sensus Exteriores delapsus vigor, per rationem graditur ad intellectum vicissim. Jam quis nescit, quam avida animarum cum corporibus conjunctio, & è contrariis molesta separatio, quod per amorem fieri putat. Solus Amor compellit sidera, lumen

versum mundum diffundere; Solus amor, inter ignem, ærem, aquam, Terram, & corpora ex his commista, conjugia pangit. Sic *metalla* suos patiuntur affectus; sic *ferarum* suis mulcetur illecebris; sic in rigidis *Magnetis* visceribus flamma veluti amoris regnat; ut merito miteris

*Quis calor infundit geminis alterna metallis
Fadera? qua duras jungat discordia mentes?
Flagrat anhela silex, & amicam faucia sentis
Materiam, placidosq; chalybs agnoscis amores.*

Sic plantarum œconomia, sic omnium animalium copia, speciei suæ multiplicandæ desiderio agitata, in complexus mutuos ardentissimè rapiuntur.

*Omne adeo in terris, hominumq; ferarumq;
Et genus aquoreum, pecudes pictaq; volucres,
In furias ignemq; ruunt, amor omnibus idem.*

Iisdem amoris legibus subjacent quoq; creaturæ rationales; sed non omnes eodem modo, hosce affectus temperant. Quidam in sædas intenti corporum voluptates, ut ille Cherea in comœdia, ipsa cæcitate ceciores, in proprio mortui, alieno vivunt in corpore. Pudet referre horum querelas, minus, preces incompuestas, insomnia, vanam formidinem, ridiculam spem, zelotypiam, & iram acerbam; nunc rident, nunc flent, jam adblandiuntur, mox indignatione effervescent, tandem colluctantibus in uno pectore rubore, pallore, gaudio, tristitia, in omnem calamitatis abyssum præcipitantur. Sed castus amor pro objecto agnoscens pulchrum & honestum, in corporum lineamentis, colorum conveniente proportionem, tum morum animæq; concinnitate consistit, quorum reciproci orbis, manifesta circuitus magnetis, in naturarum dilectione perficiuntur. Potentem

rentem hanc vim prisce Platonici, *in spirituum per oculorum radios deductorum mutuam commixtionem* conjiciunt, putarunt quippe una cum lumine & intuitu, profluvia quædam spirituum amantes veluti quodam telo sauciare. Melius alii, cum quibus & nos ad imaginationis potentiam, istam virtutem referimus. Enimvero qua ratione ex inanimatis rebus halitus, odores, vapores, continuò exspirant, quæ in istarum œconomia, Antipatiæ & sympatiæ leges fundant, sic in animalibus evaporationes quædam egrediuntur, quæ pariter amicitia & inimicitia radices sunt. Solus homo qui ratione præditus est, postquam sensu externo rei spectatæ pulchritudinem perceperit, in interiori imaginandi actu, totius corporis alteratio & commotio nascitur, quæ jam receptam speciem, ipsæ animæ quoque communicat, ut concentus intrinsecus, cum externis sensibus in hoc negotio concurrant, sic ab oculis ad confabulationes, inde ad conjugia, demum ad ultimum voluptatis gradum, qui complexus dicitur, fit transitus. Facendum est etiam sapientissimos in hoc amoris conflictu, variam pati cladem, unde juxta præceptum doctissimi viri, *in hoc genere rerum, Deus ante omnia exorandus est, ut auspiciis & essentia prosperi eventus suo numine largiatur.* Accedit casta prudentia, quæ in eligenda vitæ socia, non tam divitiarum, formæ, nobilitatis, quam virtutis & honestatis rationem habet. Hanc excipit amor sanctus, stabilis, serius, pignora amoris vehementer confirmans.

§. 3. Postquam eo animo in thalamum conjugalem veniunt, omni gratiarum, omni deliciarum, omnibus blandimentorum suavis se invicem excipiunt; donec vir seminis excernendi, donec fœmina illud concipiendi, desiderio petitu, fremant & ardeant, sic ex concursu seminum ceptus. Est autem *semen albicans & spumo*

ritu differtus, ex parentis utriusq; sanguine puriori secre- Semen
eus, prius tamen vi testium excollus, deinde ad anima pro- quida
pagationem & viventis generationem elaboratus. Quæ
ultima vocabula causam finalem exprimunt, efficiens vero
testes sunt, qui materiam in talem naturam convertunt;
materia ex qua sanguis est, excodus in eam figuram ac
nunc apparet, forma autem seminis cum sua virtute, per
totam massam seminalem est diffusa. Cæterum laudabile
semen, debet esse album, splendens, lentum, globulentum,
sambuci vel palme odore, & in aqua fundummersabile,
nam quod innatat infæcundum censetur. Multa quidem se-
minis portio à cerebro, ab universo corpore, à singulis
ejus tum mollibus tum solidis particulis, deciduum est. Sa-
ne vero nisi ab omnibus membris deflueret, neque ex eo o-
mnès & singulæ fœtus partes possent formari. Hinc partus
non effigie modo & facie, sed & artuum conformatione, par-
tiumq; interiorum complexione & temperie, parentes refert:
adeo ut morbi, translata hujus aut illius visceris in prolem
imbecillitate, sæpe hæreditarii fiant. Jam vero postquam
amborum, tam maris quam fæminæ semina, ad formam
coaguli mista, intra uterum concluduntur, à primo instan-
ti ad septimum diem plurimæ subtilissimæ fibræ emergunt,
ex quibus primum omnium bifurcata quadam vena ab
umbilico postea fœtus, ad uterum matris directâ deducitur;
In altero hujus venæ ramo, sanguinis fit collectio, unde hep-
densari Anatomici contendunt. In altero vero ramo ge-
nerantur texturæ aliæ venarum: hinc venæ omnes ad unum
truncum in superiori parte, nempe ad venam cavam referun-
Mox quando venæ calidissimum sanguinem attrahunt
globant, Cor naturaliter carnosum generant, è cujus
umpunt venæ, in quibus addensatus Sanguis
mat ex magna cordis vena & Hepatis nimi-
modo totum pectus, sed successive
etiam

etiam crura cum brachiis eriguntur. Strues ossium ex crassa seminis portione congelari putatur. Cerebrum vero partium præstantissima, fit, quando subtilissima spermatis, & debita copia, in quandam cavitatem contrahitur, quæ cerebri materiam quodam opereculo regit. Hinc nervi originem trahunt, qui præcipua sensuum & motuum organa esse perhibentur; Hinc quoque dorfi spina incipit & extenditur ad regionem ani: articulos omnes vestiunt cartilagine, ligamentæ, membranæ, per arterias velut canales volvuntur cum sanguine spiritus vitales: intra contignationes ossium coagmentatur caro cum musculis; quæ omnia tandem cute & cuticulis obducuntur egregiè. *Ita sex diebus primis post conceptionem, materia seminalis in utero contenta præ se fert similitudinem lactis; sequentibus aliis novem diebus in sanguinem mutatur; aliis duodecim consolidatur; reliquis decem & octo usque ad quadragesimum quintum, omnia membra perfectissimam formam adipiscuntur donec factus augetur: juxta versus vulgatos*

*Sex in lacte dies, ter sunt in sanguine terni,
Bis seni carnem, ter seni membra figunt.*

Porro ex semine calidiore & sicciore mares, ex frigidiore & humidioræ foeminas nasci, *Uffenbachius* ex scriptis Anatomicorum refert. Quod autem foetus non semper patrem, nec matrem referat, sed sæpe aliquem ex consanguineis vultus effigie exprimat; Ejus rei ratio non potest esse alia, quam quod in parentum Lumbis vis, & natura, & forte indoles avorum lateat; quæ tacite eò usquè squalet, donec occasio se obtulerit, virtutem & imaginem explicandi: quo pictori, res ad vivum exprimenti, similis fieri possit; quæ quantum subjecta materia r

Similitu.
do & dif.
simil, factus,
tus,

in omnem parentum habitum effingit, etiam avorum schemata imprimit, sæpe quoque patrum morbos in eandem transfert: dum calculosi calculosos, asthmatici astmaticos generant. Semen quippe gignentium, gignentis vim, naturam, temperiem & complexionem sequitur, nisi morbidam unius impressionem, alterius sanum semen correxerit, vel temperatus uterus benigno foru emendaverit. Sic *informis ille spermaticus vapor*, omnem membrorum ornatum, tam pulchram compositionem partium, tam inefabilem harmoniæ elegantiam, chaos suo concludit.

§. 4. Etiam inter eruditos disquiritur; *An anima æstu sit in ipso semine? an deinceps superveniat vel ab astris, aut infusione quadam, per novam creationem?* Scottus suam sententiam brevissimis verbis sic explicat, *toto opere absoluto, Deus animam infundit*: idem putat Zeisoldus, disputans super hac re, integro libro contra Sperlingium. Usenbachius non multum alienus est ab ista opinione, dum scribit; *Anima in corpus migrat, simul atq; id perfectam in utero membrorum distinctionem & conformationem adeptum fuerit, quod maribus, ab insito & informante calore vegetiore contingit die quadragesimo: famellis vero quadragesimo quinto, alias citius, alias tardius, pro agentis efficacia, & materia subjecta obedientia.* Nostrium cum sit propositum, nequaquam lites cum aliquo movere, vel pugnare cum piis manibus illustrium scriptorum, aut pace vana sopire hodiequæ ferventia circa hoc punctum sententiarum divortia; planè simpliciter fatemur, nos nequaquam vidisse adhuc, tam prægnantes rationes, quæ possent nos decedere, Animas aut creari de novo, aut à sideribus. Itaque propagari cælestem illam *Entelecheranam* arbitramur, hoc est in ipso conceptu, etiam animam multiplicari, ita ut

Semen

Origo
nimz
humana

Semen prolificum, sit principium animæ pariter accorporis. Enimvero si vapor ille spermaticus, directivo spiritu destitueretur, nulla haud dubie partium efformatio fieret, cum virtus plastica materia, inepta foret ad operandum (nam uteri calor instrumentaliter se tantum habet in isto negotio) nisi plasticus vigor cuncta secerneret, dirigeret, glutinaret, ordinaret, perficeret. Alias vanum esset testimonium scripturarum filiorum animas lumbis parentum contineri asserens; accedit & hoc, si crearentur de novo, vix Deum immunem à causa peccati fore monstrabunt; si infunduntur à stellis, cœlum, effectum se longe nobiliorem produceret, nam cum ætherea regio & quidquid in ea siderum lucet, olim peribit; stabit & manebit anima humana, æternitatis privilegiis egregiè munita, super seculorum secula læta triumphatrix.

nutritio
concep-
tio &
fœtus.

§. 5. Nobilis hic Thesaurus vaporosæ materiæ permixtus, postquam utero receptus est, clauditur interius osculum, vulva se colligit, & fiunt mistiones, concretiones, densationes & rarefactiones, donec *seminalem massam*, pellicula, quæ *secundina* & *chorion* quoque dicitur, totam ambit. Tum vero alimenta per venam umbilicalem subministrantur, ex purissimo materno sanguine, qui *menstruus* appellatur, non quod differat ab ordinario cruore, sed quia certo tempore & ætate excernitur; non ruit sine lege, sed metas habet, incipit ferè septenario secundo vel anno 14, desinit ut plurimum septenario septimo, seu anno 49. quovis mense semel fit ejus distillatio, nunc Luna decresciente, nunc crescente; nunc per triduum, nunc quatrimum, nunc per integram septimanam; prout ratio est naturarum, temperamentorum, & alimenta ingerendi modus. Quantitas etiam varia est, nonnullis largius, aliis Finis istius sanguinis est, nutrire fœtum, auge-
diu intra abyssos latet, sustentare,

Perhibet *Vetustas*, *Magno Macedoni*, pomum compositum ex aureo tributo omnium gentium aliquando dedicatum. *Benigna Divinitas*, nobis non tam terra Orbem amplissimis rebus ditatum inhabitandum dedit, quam largam insuper scientiam affudit, quâ possumus ejus sacra fideliter meditari, penetrare, evolvere. Ipsa hac monstrorum contemplatio, quamvis horrido adspectu visum terreat, animum tamen erigit & ducit in latentium causarum scrutinium. Sic placuit *Natura*, salubribus noxia, pulcherrimis turpia immiscere & contemperare. Laudo, *Optime Respondens*, tuam industriam, & sagacitatem in explicando Themate longe abstrusissimo: *Vale*.

T.
D. ACHRELIUS.

Prestantissimo ac Humanissimo Viro Juveni,
DN. ANDRÆ SLETHERO Smol.
dum in *Physicis* suas vires periclitaretur:

Quam varias dotes, *Rerum* foecunda creatrix
Profundat, *Natura* sinu, partuque benigno
Proferat, haud potis est fandi doctissimus unquam
Enarrare satis, *Mens* fluctuat hic; stupet, hæret.
Omnia quis novit bene olentis pignora *Floræ*?
Herbarum species diversas enumerare?
Num quis percensere potest animalia cuncta
In *Terris* & aquis quæ degunt nidificantque?
Cum non possimus penitus lustrare latentes
Naturæ vires, causas & *Dædala* dona;
Rimamur quantum assequimur nostra ratione.
Conatus SLETHERE tuos ebuccino, laudo,
Summo quod studio *Physices* penetralia adire
Niteris; auspicio fausto cedant tua cœpta!

is in laudem cœlestis! & emolumentum
propriumque decus simulac & honorem!

Benevolo amicoq; affectu L. Mæ gratulabar

SIMON Tälpo Aboënsis,

Log. & Metaph. Prof. Ord.

ACROSTICHON.

Dulce melos dant pennigera; ceu millia Thalmu **D**
Aurea proclamat, Veris quoque tempore cert **A**,
Nectare plena simul; thalamo dum provenit Ungue **N**,
Dulcisonas voces mittunt & in athere. Davi **D**
Rex resonans citharâ sic movit júbila: Sic **Ve R**
Expandit florum per lata Encomia temp **E**.
Altius extendunt stirpes sua brachia lax **A**,
Succo ut luxuriant: Virides sic pascua forma **S**
Audim crescentes mirantur, ut horrida brom **A**
Sole novercanti depressit, versicolore **S**
Latificantque oculum! fragrantia germina Carme **L**
Elevat. En pecudes, ludentia grandia eet **E**!
Tantam latitiam capiunt: Mare terraque clangi **T**!
His nunc Sletherum, Sophici hic Heliconis Alumnû, **aH**!
Expoliit, variis præclarum dotibus, apt **E**.
Respondens cathedram conscendit, denique robu **R**
Vivacis genii ostendit, dum differit æt **V**
Solenni, Physicæ claro sub præside monstra **S**,
Virtutem suavem, dum Sudat præcoce rit **V**
Sic superat brumam: Pietas Comitatusq; virescen **S**
Lucent. Tantos ex animo tibi gratulor ausu **S**:
Astripotens captis, benedicat mitis **J O V A**!

Non tam more, quam amore.
 scripsit

BENEDICTUS LIT

Wilsinghbur

Gratulor ANDREA SLETHERE police, libenter,
 Quod pergas studiis invigilare bonis.
 Hac quia sola manent, nunquam de pectore migrant,
 Firmiter in quo sint fixa labore gravi.
 Assidue hac, Frater, tractas indaginis justâ;
 Hinc clarum spargis nomen ad astra poli.
 Quid nunc paniteat matrem quod sumtibus amplis
 Musarum veluit Te quoque castra sequi?
 Differis egregie quoniam patriota colende,
 Excrescit fama gloria magna tua!
 Perge igitur porro, nec cures verba malorum:
 Ornabit tandem digna corona caput!

In infucatae amicitiae tesseram,
 lubenti animo accinit

S. & R. & M. tis Alumnus

SVEN: Wetter Wisingsb: Smol.

Wallârde Her SLETHERE,
 Högstährade sannerlige Wän!

Gud Wijsdom hafwer får / han det med omsorg la-
 gar /
 Ut han frambringar städ; sin blomstrand' Ung-
 doms Dagar;
 Ett vthi Fjallert / som är en elact brt /
 Och hafwer mången Man i stoor Olycko fört;
 Vthan i Dngd och Flit / i Herrans Ord och lära /
 Alder sin kan komma til hög Åhra.
 Detta bör hvar man taga i acht /
 an / så ligger doch än Macht

Ther

Ther på/ at en Student, som medh Beröm och Heder
 Sit Rampn förswara wil/ han HERren Gud först beder/
 Om stadig Hogh der til/ om lycka och success,
 Och sehn använder sielff all flit til godh progress.
 Sällan til Åbro Grad kommer en Laathunder/
 Som bittijda och sent/ ja vthi alla Stunder/
 Med Shl/ Wijn och Toback/ och slött otienligt mehr/
 Sin Maga stoppar full/ och sehn åth andra leer;
 Ja den medh många Ord altijdh sträpper och stryter/
 Med Kläder bra skar stort/ sin Rygg i Leder bryster.
 All slöttodngdigh Art haan I SLE THERE snäll/
 Från ehr spåda Bngdom stndt/ stndt Morgon och
 Qwäll/
 Och altijdh medh stoor tidh/på Booflig konstler sköna/
 Unlagdt ehr BngdomsTidh/ det hwar man kunat röna/
 Endels af mång Discurs I hafwen förebracht/
 Endels och af det Prof I hafwen nu afslagt;
 I det I hafwen här berömligt disputerat,
 Ther medh Iårdom ehr nogh hafwen declarerat;
 Det mången jempte migh med egen brön hördt/
 Det och med Loford stort hoos mångom år vtfördt.
 Om eder Dngd och Flit/ iagh wäl nog hade skrifwa
 Der papper/ tiden kort/ det sådant wille medgifwa;
 Men som det nu en steer/ önskes medh Orden så/
 At hwar och en Student Ehr Dngder föllia må!

HARALD. M. 5

Wifigz

